

До спеціалізованої вченої ради
Д 35.052.19
у Національному університеті
«Львівська політехніка»

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційне дослідження
Левицької Оксани Володимирівни
на тему: «Істина у праві: гносеологічний вимір»,
подане на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.12 – філософія права

Актуальність теми дисертації. Дисертація Левицької О.В. присвячена актуальній тематиці, яка дає можливість дослідити істину у праві в гносеологічному вимірі. Дисертант вдало та професійно грамотно довела необхідність і наукову потребу виконання даної роботи, що підтверджується закріпленими в авторефераті матеріалами, положеннями та висновками.

Актуальність теми дослідження є обґрунтованою та не викликає сумнівів, що підтверджується дисертантом в авторефераті та у рукописі дисертації вище викладеними міркуваннями.

Враховуючи викладене, варто відзначити, що дослідження істини у праві в гносеологічному вимірі відповідає потребам сучасної юридичної науки і є корисним для розвитку права, науки і культури.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами додатково підтверджує наукову доцільність виконання цієї дисертації. Як відзначає дисертант, дисертаційну роботу виконано у рамках наукової тематики: «Філософські та теоретичні концепції держави і права» (державний реєстраційний номер 0113U001356) Навчально-

наукового Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка».

Ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, обумовлена, насамперед тим, що дисертант використала значну кількість наукової літератури з аналізованих питань, яка видана в Україні та за її межами (194 джерела). Звичайно, окремі аспекти полемічної літератури досліджуються рядом вчених, але комплексне дослідження істини у праві саме в гносеологічному вимірі представлено вперше.

Дисертаційне дослідження відзначається раціональною змістовою структурою. Задекларовані проблемні питання, дозволяють всебічно розкрити обрану тему наукового пошуку, через предмет дослідження. Структура роботи зумовлена поставленою у ній метою.

Як позитивний момент, варто відзначити те, що основні результати дослідження пройшли ґрунтовну апробацію на наукових та науково-практичних конференціях.

Проведене О.В. Левицькою дослідження істини у праві в гносеологічному вимірі містить нові науково-обґрунтовані результати, які розв'язують наукові завдання згідно теми дослідження.

Автор вдало обрала методологічний інструментарій дослідження, виходячи з поставлених у роботі мети і задач, з урахуванням об'єкта та предмета дослідження. Під час дослідження використано низку загальнонаукових та спеціальнонаукових методів пізнання, за допомогою яких здійснено всебічний та об'єктивний аналіз його предмета.

У своїй роботі автор продемонструвала високий теоретичний рівень викладення матеріалу, логіку дослідження, вміння застосовувати різноманітні методи наукового пізнання, коректно полемізувати з

іншими авторами, аргументовано відстоювати свою точку зору, узагальнювати науково та практично значущі висновки.

Обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих О.В.Левицькою в процесі наукового дослідження, забезпечена використанням належної джерельної бази, а також, правильним поєднанням методів наукового пошуку. Усе це забезпечило обґрунтованість сформульованих у дисертації наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій полягає в тому, що представлена робота дійсно є першим комплексним дослідженням істини у праві саме в гносеологічному вимірі.

В результаті проведеного дослідження автором сформульовано та обґрунтовано висновки та положення, які є новими для філософії права, або наділені істотними ознаками новизни, і виносяться на захист.

Повною мірою схвалюємо позицію автора щодо розуміння культурологічно-правової методології пізнання істини у праві. Саме завдяки державним імперативам людина не повинна сумніватися у виборі істинності. Вона мусить зробити вибір в альтернативних ситуаціях. Але культурологічне пізнання істини може не відповідати методологічним установкам природи, суспільства, духовним переконанням тощо. Тоді виникає потреба у проведенні метафізичної експертизи культурологічних витворів у галузі істини. Це означає, що позитивно-правова методологія повинна бути під постійним контролем природно-правової методології. Тоді всі культурологічні здобутки методології пізнання правової істини можуть перейти до групи правових цінностей.

Новою є пропозиція автора щодо компонентів методології пошуку істини у праві: онтологічних, екзистенціальних, трансцендентальних.

Дисертанткою вперше обґрунтовано обґрунтовано гносеологію істини у праві за допомогою екзистенціалів, трансценденталій та чеснот, доведено існування культурологічно-правової методології для пізнання істини в позитивному праві, а також охарактеризовано дію етично-правової методології в деонтологічній життєдіяльності людини.

Набули подальшого розвитку твердження про те, що існують явище трансцендентальної редукції в пізнанні істини, а також екзистенційна діалектика, застосування гносеологічного виміру істини в реалізації позитивного права, зокрема у кримінальному судочинстві, на перших п'яти стадіях кримінального процесу; інтелігібельне та сенсигібельне пізнання істини у праві, їх взаємозумовленість.

Отже, положення, результати та висновки, заявлені дисертантом як такі, що містять наукову новизну, достатньо точно відзначені у вступі до роботи, авторефераті дисертації, викладені в розділах основної частини дисертації.

Дисертація О.В.Левицької містить значну кількість наукових положень та висновків щодо філософсько-правових ідей, які вперше пропонуються у вітчизняній філософії права, а також, є результатами розвитку попередніх досліджень відповідної проблеми.

Ознайомлення з дисертацією, авторефератом і друкованими працями автора дозволяє стверджувати, що результати дослідження відзначаються науковою новизною, яка представлена раніше не захищеними у філософсько-правовій науці положеннями, що виводять на якісно новий рівень пізнання проблеми істини у праві в гносеологічному вимірі.

Значущість результатів дослідження для науки і практики. Теоретична і практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що викладені в роботі висновки, узагальнення та пропозиції можуть бути використані у правозастосовній діяльності для узгодження

практики застосування нормативно-правових актів із історично обумовленими на території України правовими і загальнолюдськими цінностями.

Висновки та пропозиції отримані в дослідженні можуть бути використані для подальших наукових досліджень цієї проблематики, а також у навчальному процесі.

Повнота викладу положень дисертації в опублікованих працях О.В. Левицької. Результати дисертації належно апробовані. Основні положення дослідження відображено у двадцяти трьох друкованих наукових працях, з яких дві статті опубліковані у науковому періодичному виданні іншої держави, п'ять статей у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз та сімнадцяти тез доповідей, оприлюднених на конференціях.

Автореферат дисертації ідентичний за змістом основним положенням дисертації.

Загалом, позитивно оцінюючи рецензовану працю, звернемо увагу на окремі дискусійні положення, неточності та упущення, які потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час захисту.

1. Потребує детальнішого обґрунтування думка, що відчуття істини відображає зв'язок свідомості людини з природно-правовим простором (підрозділ 1.2 дисертації).

2. Необхідно було б ширше розкрити таке поняття як квазіістина (ст.62 дисертації).

3. Аналізуючи кореспондентну теорію істини у праві (підрозділ 2.1 дисертації), автор стверджує, що кореспондентна теорія істини у праві є нормою позитивного права, яка встановлена філософсько-

правовою наукою. Потребує детальнішого обґрунтування як саме ця норма виражається на онтологічному рівні?

4. Потребує детальнішого обґрунтування думка, що гносеологія істини міститься в онтологічно-екзистенціальному підґрунті (підрозділ 2.4 дисертації).

5. У підрозділі 3.1 дисертації «Діалектика істини у правових феноменах» автор проводить аналіз діалектичних процесів, проте тут доцільно було б більш ґрунтовно розкрити особливості завершення такого складного процесу.

Загалом, висловлені зауваження не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження, оскільки більшість із них є дискусійними або можуть бути предметом дискусії під час прилюдного захисту дисертації.

Представлена робота характеризується необхідними для такого дослідження компонентами: критичний аналіз попередніх досліджень українських та зарубіжних джерел, органічне поєднання різних методів пізнання, звернення до досягнень інших галузей знань та даних суспільних наук.

Наведене дозволяє визнати дисертаційне дослідження Левицької О.В. на тему: «Істина у праві: гносеологічний вимір» самостійною, завершеною науково-дослідною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують важливе завдання для науки філософії права.

Дисертаційне дослідження за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою та практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертанткою наукових працях, за оформленням, відповідає вимогам пунктів 9, 11 і 12 Порядку присудження наукових ступенів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від

24.07.2013 р. №567, а її автор – Левицька Оксана Володимирівна, за підсумками публічного захисту, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.12 – філософія права.

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук, доцент кафедри права

Львівського інституту Приватного акціонерного товариства

«Вищий навчальний заклад» «Міжрегіональної Академії

управління персоналом»

Граб Марія Іванівна

Підпис *Граб М. І.* засвідчую

Начальник ВК
Львівського інституту МАУП

